

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПАРКУВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ МІСТ

В умовах постійного зростання кількості автомобілів у містах України особливо гостро постає проблема їхнього безперешкодного руху, часом ускладненого через значну кількість припаркованих з порушенням правил дорожнього руху транспортних засобів на узбіччі вулично-дорожньої мережі міста. Тому особливої вагомості набуває завдання створення ефективного паркувального простору із оптимальною кількістю місць для паркування транспортних засобів.

Проблема паркуванням транспортних засобів в межах вулично-дорожньої мережі є однією з головних проблем для забезпечення якості міського життя, бюджету і загальнотранспортних функцій. Чинники, що деструктивно впливають на розвиток паркувального простору міст, можна розподілити на такі категорії:

- людський фактор, що суб'єктивно (на думку громадськості) чи об'єктивно пов'язаний зі збиранням платежів;
- недосконалість вітчизняного законодавства, зокрема правил дорожнього руху та правил паркування;
- обмеженість бюджетних ресурсів для розвитку паркувального простору;
- низький рівень правової культури та свідомості користувачів паркувальних майданчиків, що виявляється у несплаті ними послуг з паркування;
- відсутність системи евакуації транспортних засобів як інструменту впливу на правопорушників.

На початок 2020 р. в Україні (без урахування АР Крим, міста Севастополь та тимчасово окупованих територій) налічується 4780 майданчиків для паркування, з яких 3575 – відведених та 1205 – спеціально обладнаних. Найбільше число таких майданчиків обладнано у Полтавській області (1214), місті Києві (478), Дніпропетровській (437), Херсонській (320) областях, найменша – у Тернопільській (21), Сумській (24), Черкаській (37) та Миколаївській (45) областях. Із них налічується 1190 майданчиків для платного паркування (577 відведених та 613 спеціально обладнаних), що складає майже 25% від їхнього загального числа, а паркування на 3572 майданчиках (2990 відведених та 582 спеціально обладнаних) здійснюється безкоштовно.

При цьому лише 216 відведених майданчиків для платного паркування (38%) обладнані 310 паркувальними автоматами, а 88 спеціально обладнаних майданчиків для платного паркування (14% від їхнього загального числа) обладнано в'їзними/виїзними терміналами [1].

Число майданчиків для паркування, обладнаних паркоматами, у 2019 р.

збільшилося порівняно із аналогічним показником минулого року на 57 майданчиків, а обладнаних в'їзними/виїзними терміналами стало більше на 4. Число майданчиків для паркування, обладнаних автоматичними пристроями, поступово зростає.

Майданчики для паркування, обладнані паркувальними автоматами, є у Дніпропетровській області (93/150), Львівській області (38/47), місті Києві (28/30), Івано-Франківській області (15/17), Волинській області (12/21), Чернігівській області (8/8), Тернопільській області (6/10), Одеській області (5/9), Закарпатській області (4/4), Вінницька (4/4), Чернівецькій області (10/3) [1].

Проте, у більшості областей паркомати та в'їзні/виїзні термінали взагалі відсутні. На відведених майданчиках для платного паркування, обладнаних паркувальними автоматами, налічується 6281 місць для паркування, отже, у середньому один такий автомат розрахований на 20 місць для паркування, що відповідає вимогам Правил паркування транспортних засобів.

Усього на майданчиках для паркування облаштовано більше 106 тис. місць для паркування, з яких 9,8 тис. місць призначені для паркування транспортних засобів інвалідів, що складає 9% від їхнього загального числа. Найменшу частку місць для паркування транспортних засобів інвалідів обладнано у Закарпатській (1%) та Чернігівській областях (1%), Івано-Франківській (3%), Волинській (4%), Миколаївській (4%), у Вінницькій, Львівській та Одеській областях – по 5 % [1].

У м. Київ за паркування транспортних засобів на муніципальних територіях відповідає КП "Київтранспарксервіс". У місті обладнано близько 50 тис. місць для паркування, проте їх недостатньо, оскільки чисельність населення міста складає близько 3 млн. осіб. За 1 півріччя 2019 р. КП "Київтранспарксервіс" отримало чистого доходу 13,5 млн. грн. [2]. Оплата за паркування транспортних засобів залежить від зони:

I (центр міста) – 10 грн./ годину;

II (прилеглі вулиці до центру) – 7 грн./ годину;

III (інші вулиці) – 5 грн./ годину;

Для економії автомобілісти можуть придбати абонемент. Його вартість залежить від зони й коливається від 315-630 грн./ місяць.

У м. Львів за муніципальну парковку відповідає "Львівавтодор". Він є оператором на 36 майданчиках для паркування, де число місць трохи перевищує 1000. Місто розділене на дві зони:

I (центр) – 15 грн./ годину;

II (інші вулиці) – 5 грн./ годину.

I хоча ціни є значно дорожчими, ніж у Києві, за 1 півріччя 2019 р. збір за місця для паркування склав 6 133 800 грн.

У м. Харків паркування транспортних засобів регулює КП "Харківпарксервіс". Востаннє тариф за паркування переглядався у 2012 р. Він складає:

- на відведених місцях для паркування – 5 грн./ годину;

- на спеціально обладнаних – 2 грн. / годину.

3 травня 2019 року у Харкові запровадили абонементні картки. Так, у місяць можна безлімітно паркуватися за 640 грн. Причому, 40 грн. автомобіліст сплачує за саму картку. Наступного місяця з цієї ж карткою він може отримати місячну парковку вже за 600 грн.

У Івано-Франківську за паркування відповідають оператори, які сплачують відсоток від свого прибутку до міського бюджету. Парковки розподілені на дві зони із різними тарифами: I (центр) – 20 грн./ годину; II (інші вулиці) – 9 грн./ годину. Значні пільги у сплаті за паркування передбачені для учасників АТО (у першій зоні – 6 грн./ год., другій – 3 грн./ год.). У Тернополі обладнано 14 парковок, переданих для обслуговування приватним операторам. Вони розраховані на 426 місць. Вартість 1 години паркування складає 6 грн.

Як бачимо, умови паркування у містах України дещо різняться, так само як і розмір оплати. Такі міста, як Київ, Львів та Івано-Франківськ розподілено на зони й, відповідно, встановлена плата за паркування у кожній з них. В інших містах, що аналізуються, сплата за паркування є фіксованою, проте диференційованою, залежно від типу майданчиків для паркування (спеціально обладнані або відведені).

Аналіз стану діючої системи паркування транспортних засобів у містах України довів, що організаційні, нормативно-правові та фінансові умови функціонування зазначеної системи потребують змін відповідно до сучасних потреб розвитку міста та європейських стандартів, удосконалення належного функціонування механізму інвестиційного розвитку паркувального простору.

З метою підвищення якості надання послуг з паркування транспортних засобів доречно вжити таких заходів: запровадити гнучкі тарифи на паркування залежно не лише від зони, але й з урахуванням попиту на певні паркувальні майданчики. Для цього необхідно передбачити присвоєння їм унікальних номерів для електронної системи; передбачити можливість введення на окремих паркінгах прогресивного тарифу з для стимулювання користувачів до довгострокового паркування; встановити стаціонарні паркомати на відведених майданчиках для паркування; встановити електричні зарядні пристрої на відведених та спеціально обладнаних майданчиках для паркування; встановити автоматичні в'їзні та виїзні термінали на спеціально обладнаних майданчиках для паркування транспортних засобів; встановити інформаційні табло на в'їздах до паркінгів із зазначенням числа вільних місць і схем їхнього розташування; збільшити число місць для паркування на майданчиках для паркування.

Список використаних джерел

1. Аналіз стану сфери паркування транспортних засобів станом на 01.01.2020 р. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zhkh/terretory/analiz-stanu-sfery-parkuvannya-transportnyh-zasobiv-stanom-na-01-01-2020/>.
2. Платная парковка для автомобилей. URL: <https://vsevorota.kiev.ua/g3971051-platnaya-parkovka-dlya>.